

Теорія і методика професійної освіти

УДК 372.881.111.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17476968>

Впровадження навичкового підходу у навчання англійської мови майбутніх моряків

Огородник Наталя Євгеніївна

кандидат педагогічних наук, доцент,

в.о. завідувача кафедри англійської мови в судновій енергетиці

факультету суднової енергетики

Херсонської державної морської академії,

тимчасово переміщеної (згідно з наявною ліцензією на освітню
діяльність, сертифікатами про акредитацію, свідоцтвами про атестацію)

на базу Одеського державного аграрного університету, за адресою:

Канатна, 99, м. Одеса, Одеська область, 65001, Україна,

до завершення дії воєнного стану

<https://orcid.org/0000-0003-3518-5677>

Прийнято: 14.10.2025 | Опубліковано: 29.10.2025

Анотація: Статтю присвячено обґрунтуванню теоретичних і практичних засад оновлення змісту навчання англійської мови майбутніх моряків у межах навичкового підходу (*skills-based approach*). **Метою** є визначення принципів, педагогічних умов і змістових пріоритетів формування професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності відповідно до вимог сучасної морської освіти в умовах цифровізації, автоматизації та екологізації судноплавства. **Методи.** Використано аналіз і синтез наукових джерел, системно-структурний підхід, контент-аналіз

документів ММО і Конвенції ПДНВ (STCW), педагогічне моделювання. Це дозволило виявити тенденції розвитку морської освіти та напрями інтеграції навичкового підходу у процес англомовної підготовки. **Результати.** Установлено, що англійська мова у морській освіті виконує подвійну функцію: засобу професійної і щоденної комунікації та інструмента доступу до технічної й управлінської інформації. Навичковий підхід сприяє формуванню комплексу практичних умінь, що поєднують лінгвістичний, професійний і соціально-комунікативний компоненти. До основних напрямів оновлення змісту належать: добір контенту відповідно до компетентної структури діяльності моряка; інтеграція професійних ситуацій у мовні завдання; розвиток *hard* і *soft skills* засобами англомовної практики; застосування цифрових ресурсів, автентичних матеріалів, симуляцій і проєктного навчання. **Висновки.** Оновлення змісту навчання англійської мови у межах навичкового підходу є передумовою підвищення якості професійної підготовки. Такий підхід забезпечує практичну орієнтацію освітнього процесу, інтеграцію мовної, професійної та соціальної складових, формує компетентного фахівця, здатного до ефективної взаємодії в міжнародному середовищі та роботи в умовах автономного й екологічно безпечного судноплавства.

Ключові слова: навичковий підхід, професійна англомовна комунікативна компетентність, зміст навчання, *soft skills*, *hard skills*.

Implementing a skill-based approach to teaching english to future seafarers

Ohorodnyk Natalia

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Acting Head of the English language department for marine engineers,
Marine engineering faculty of the Kherson State Maritime Academy,
temporarily relocated (in accordance with the existing licence for
educational activities, accreditation certificates and attestation certificates)
to the Odessa State Agrarian University campus at the following address:
Kanatna, 99, Odessa, Odessa region, 65001, Ukraine,
until the end of martial law.

<https://orcid.org/0000-0003-3518-5677>

Abstract: *The article provides a justification for the theoretical and practical foundations of updating the content of English language training for future seafarers within the framework of a skills-based approach. **Objective.** The objective is to define the principles, learning conditions, and content priorities for development of maritime English communication skills to specialists in accordance with the requirements of modern maritime education in the context of digitalization, automation, and the use of green energy in shipping. **Methods.** The analysis and synthesis of scientific sources, the system-structural approach, the content analysis of IMO and STCW Convention documents, and pedagogical modelling were utilised. This facilitated the identification of trends in the development of maritime education and directions for integrating the skills-based approach into the process of English-language training. **Results.** It has been established that maritime English performs a dual function: as a means of professional and everyday communication, and as a tool for accessing technical and managerial information. The skills-based approach helps people to learn a set of practical skills that combine language, work and social skills. The main areas of*

*content update include: content that matches the skills needed for the job; integrating professional situations into language tasks; developing English skills through tasks that require real-life situations; using digital resources, real-life materials, simulations and projects. **Conclusions.** Updating the content of English language teaching within the framework of a skills-based approach is a prerequisite for improving the quality of professional training. This approach provides a practical orientation of the educational process, integrating linguistic, professional and social components. It produces a competent specialist who is able to interact effectively in an international environment and work in conditions of autonomous and environmentally safe shipping.*

Keywords: *skills-based approach, maritime English communicative competence, content of training, soft skills, hard skills.*

Постановка проблеми. Сучасна система морської освіти перебуває на етапі глибоких трансформацій, зумовлених цифровізацією судноплавної галузі, зростанням рівня автоматизації суднових процесів, розвитком технологій дистанційного управління та посиленням вимог до екологічної відповідальності. У таких умовах професійна підготовка майбутніх моряків потребує переосмислення змісту, структури та методів навчання, зокрема у сфері англійської підготовки.

Англійська мова в системі морської освіти має чітко виражену професійно орієнтовану спрямованість і виконує подвійну функцію: по-перше, забезпечує формування мовних і мовленнєвих компетентностей, необхідних для ефективної комунікації у міжнародному морському середовищі; по-друге, сприяє засвоєнню професійних знань і термінологічного апарату, що є невід'ємною складовою фахової компетентності майбутнього суднового спеціаліста. Отже, англійська мова виступає не лише засобом спілкування, а й інструментом професійної діяльності, що забезпечує точність, безпеку та ефективність виконання службових обов'язків.

У цьому контексті особливої актуальності набуває впровадження навичкового підходу (skills-based approach), який орієнтує освітній процес на формування практичних умінь і компетентностей, що інтегрують мовні, професійні, когнітивні та соціальні складові. З огляду на оновлення вимог Міжнародної конвенції з підготовки, дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ) і посилення стандартів Міжнародної морської організації (ММО) щодо якості підготовки морських кадрів, модернізація змісту англomовної освіти набуває стратегічного значення для забезпечення конкурентоспроможності фахівців морського профілю у глобальному професійному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оновлення змісту навчання англійської мови майбутніх моряків у контексті сучасних тенденцій морської освіти привертає дедалі все більшу увагу науковців як в Україні, так і за кордоном. У вітчизняному науково-педагогічному просторі дослідженням проблеми формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців флоту займаються такі науковці, як В. Кудрявцева, С. Барсук, О. Літікова, О. Тирон, С. Камінська, О. Фролова та інші. Досліджуючи різні аспекти мовної підготовки, науковці водночас акцентують увагу на впливі цих аспектів на оновлення змісту навчання англійської мови морського спрямування, визначаючи напрями його вдосконалення, посилення окремих компонентів та доповнення новими змістовими елементами. Зокрема, автори В.Кудрявцева, С. Барсук, О. Фролова акцентують на практичному застосуванні мови у реальних професійних контекстах, що створює сприятливе середовище для інтегрованого формування не лише мовних і мовленнєвих, але й фахових і міжособистісних навичок [1:117]. Роботу О. Літікової також присвячено обґрунтуванню доцільності паралельного розвитку як професійних (hard skills), так і соціально-комунікативних (soft skills) компетентностей у процесі вивчення англійської мови морськими інженерами. Вчена наголошує на важливості їх інтегрованого формування для підвищення ефективності

професійної мовної підготовки [2:138-139]. Практичні рекомендації щодо розвитку критичного та творчого мислення у майбутніх суднових механіків засобами англійської мови подає у своїй роботі Н. Огородник [3]. Проблему розвитку соціально-комунікативної компетентності в професійному англо мовному спілкуванні досліджують О. Тирон і С. Камінська [4]. У своєму дослідженні У. Ляшенко, пов'язує розвиток "м'яких навичок" (soft skills) під час вивчення англійської мови морського спрямування з такими визначальними для успішної кар'єри моряка навичками і вміннями XXI століття, як комунікація, критичне мислення, емоційний інтелект, командна робота та управління часом [5:50]. Розглядаючи англійську мову як інтегративний компонент морської освіти, що забезпечує формування комунікативних, фахових та міжкультурних компетентностей, дослідники наголошують на важливості міждисциплінарного підходу та поєднання мовної підготовки з професійними дисциплінами, а також на розвитку професійних та соціальних навичок, так званих hard і soft skills, майбутніх фахівців морського транспорту засобами англійської мови [1; 5; 6].

Latheef A. та Kotta Z. дослідили трансформацію підходів до оцінювання знань у мовній освіті – від орієнтації на зміст до орієнтації на формування навичок, виявляючи проблеми опору новим форматам і визначаючи перспективи впровадження компетентнісного підходу [16]. У праці Ragab A. проаналізовано міжкультурну компетентність як складову професійної комунікації на борту торговельних суден, окреслюючи комунікативні бар'єри та необхідність формування толерантності у багатонаціональних екіпажах [17].

Rahmat S., Putri S. та Mutmainnah N. охарактеризували роль англійської мови у підготовці морських спеціалістів, розглядаючи її як ключову дисципліну професійного становлення, що визначає якість міжкультурної взаємодії в галузі мореплавства [18]. Montallana D. та Gerilano E. аналізували ефективність змішаної системи навчання у морському тренінговому центрі, підкреслюючи переваги поєднання дистанційних технологій із практичними тренуваннями для

підвищення професійних навичок [19]. У праці Hrnić M. досліджено ставлення студентів, викладачів і моряків до важливості морської англійської, виокремлюючи відмінності у сприйнятті мовної підготовки залежно від досвіду й професійного статусу [20]. Dževerdanović-Rejović M., Đurović Z. та Dlabac T. розглянули модель twinning у викладанні морської англійської, спрямовану на інтеграцію навчальних програм різних закладів і підготовку курсантів до професійного спілкування в міжнародному середовищі [21].

Серед зарубіжних дослідників, які останнім часом приділяють увагу вивченню навичкового підходу (skills-based approach) як ефективної стратегії підготовки студентів до реальних професійних комунікативних ситуацій, варто виокремити праці Manullang B., Kons S. та Schulz B. У зазначених роботах підкреслюється взаємодоповнюваний характер м'яких і твердих навичок у досягненні професійного успіху, наголошується на ключовій ролі викладачів у формуванні практичних мовних і мовленнєвих умінь, а також у розвитку критичного мислення, лідерських якостей, навичок командної взаємодії та цифрової компетентності [7, 8, 9]. Водночас у сучасних наукових дослідженнях спостерігається зміщення акцентів у бік визнання важливості цифровізації, симуляційних технологій та засобів доповненої реальності як чинників підвищення ефективності мовної підготовки майбутніх моряків [10:124–126; 11:33, 44]. Упровадження таких інновацій передбачає формування специфічних навичок, необхідних для їхнього практичного застосування, що водночас істотно впливає на процес професійного становлення та розвиток особистісних якостей майбутнього морського фахівця.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, присвячених удосконаленню процесу формування англійської професійної комунікативної компетентності майбутніх моряків, проблема оновлення змісту навчання англійської мови у контексті навичкового підходу залишається недостатньо дослідженою. Бракує цілісних

методологічних рішень, що поєднували б лінгвістичний, професійно-компетентнісний і когнітивно-діяльнісний аспекти формування навичок. Недостатньо розробленими залишаються питання узгодження мовного та фахового компонентів у структурі навчальних програм, а також методичного забезпечення реалізації навичкового підходу у професійно орієнтованому навчанні англійської мови.

Проте, незважаючи на всі проведені дослідження, недостатньо вивченими залишається питання саме оновлення змісту навчання англійської мови майбутніх моряків у контексті впровадження навичкового підходу, що інтегрує лінгвістичні, професійні та соціально-комунікативні компетентності. Зокрема, потребують уточнення принципи добору навчального контенту, шляхи поєднання традиційних і цифрових форм навчання відповідно до потреб сучасної морської галузі, частково викладених вимог оновлюваних засадничих документів, як-от Конвенції і Кодексу ПДНВ (STCW) та міжнародних стандартів ММО [12].

Особливої уваги потребує створення дидактичних моделей, що інтегрують професійні ситуації морської діяльності у процес формування мовних і комунікативних умінь, а також розроблення навчальних матеріалів, які відображають реальні умови функціонування морського середовища. Таким чином, науковий інтерес становить визначення педагогічних умов, принципів і технологій оновлення змісту англійської підготовки майбутніх моряків на засадах навичкового підходу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є обґрунтування напрямів оновлення змісту навчання англійської мови майбутніх моряків відповідно до принципів навичкового підходу та сучасних вимог морської професійної освіти. Відповідно до поставленої мети, у дослідженні передбачено аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку морської освіти в умовах цифрової революції, розкриття сутності навичкового підходу та

його потенціалу у формуванні професійно орієнтованих компетентностей майбутніх моряків, визначення специфіки англійської підготовки як складової професійної діяльності та безпечної морської комунікації, обґрунтування педагогічних умов і змістових пріоритетів оновлення контенту навчання англійської мови, а також окреслення напрямів практичної реалізації навичкового підходу в системі підготовки майбутніх морських фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна судноплавна галузь перебуває у стані інтенсивних трансформацій, зумовлених дією комплексу чинників, що визначають її динамічний розвиток та структурне оновлення. Серед них провідну роль відіграє технологічний прогрес, насамперед у сфері цифрових інновацій. Активне впровадження таких технологій, як штучний інтелект, аналіз великих даних, доповнена та віртуальна реальність, сприяє підвищенню ефективності судноплавних процесів, оптимізації управлінських рішень і зміцненню безпеки морських перевезень.

Водночас особливого значення набуває реалізація міжнародної морської стратегії, спрямованої на скорочення викидів парникових газів із суден у контексті глобального процесу декарбонізації. Зазначені екологічні пріоритети визначають нові орієнтири інноваційного розвитку судноплавної галузі та зумовлюють перехід до більш жорстких екологічних стандартів і технологій енергоефективного судноплавства.

Паралельно поєднання усталених автоматизованих систем управління й контролю з новітніми цифровими рішеннями формує підґрунтя для глибокої модернізації професійної діяльності морських фахівців. Така трансформація вимагає не лише оновлення традиційних знань, умінь і навичок, а й формування комплексу нових компетентностей, здатних забезпечити ефективну професійну взаємодію в умовах цифрової морської індустрії. У результаті підготовка майбутніх моряків має орієнтуватися на розвиток цифрової, комунікативної,

аналітичної та екологічної компетентностей, що відповідають викликам епохи цифрової трансформації [13, 14].

У контексті зазначених трансформацій особливої ваги набуває проблема підготовки морських фахівців нового покоління, здатних ефективно діяти в умовах цифрової, автоматизованої та екологічно орієнтованої морської індустрії. За цих обставин суттєво змінюються вимоги до змісту й структури професійної освіти, що потребує інтеграції сучасних технологій навчання, оновлення навчальних програм і перегляду традиційних методичних підходів. Зокрема, це стосується сфери англійської підготовки, яка посідає провідне місце в системі професійної компетентності моряків. Англійська мова, виступаючи основним засобом міжнародного спілкування та робочою мовою судноплавства, стає не лише інструментом комунікації, але й засобом доступу до технологічної, управлінської та екологічної інформації. Відтак, підвищується значення оновлення змісту навчання англійської мови відповідно до нових реалій морської діяльності, що передбачає перехід до компетентісно- і навичково орієнтованої моделі мовної освіти.

Оновлені навички та вміння, що формують сучасні професійні компетентності, є критично важливими для забезпечення сучасного судноплавства та підвищення ефективності майбутньої автономної й екологічно чистої навігації. Відповідно, трансформація морської галузі вимагає суттєвого переформатування процесу навчання та підготовки майбутніх морських фахівців. Зміни в освітньому процесі передбачають насамперед перегляд і реформування навчальних програм з метою надання актуальних знань і практичного досвіду. При цьому програми повинні спиратися на базові регулятивні документи, які визначають фундаментальні принципи, встановлюють пріоритети та спрямовують навчальний процес у межах усіх освітніх компонентів.

Серед ключових регулятивних документів, розроблених Міжнародною морською організацією (ІМО), особливе значення для підготовки, безпеки та умов праці моряків має Конвенція з підготовки та дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ) і Кодекс ПДНВ, який доповнює її. Ці документи визначають мінімальні міжнародно визнані вимоги до кваліфікації та підготовки моряків, забезпечуючи уніфікований підхід до морської освіти у глобальному масштаб. [14:271-272].

З метою актуалізації стандартів та усунення прогалин у підготовці морських фахівців ІМО здійснює всебічний перегляд Конвенції та Кодексу ПДНВ. Основна мета цього процесу полягає в оновленні системи навчання та сертифікації відповідно до новітніх технологій, підвищенні стандартів безпеки та добробуту екіпажів і ліквідації недоліків чинної конвенції. Ревізія, розпочата у 2024 році, передбачає три етапи: перший, вже завершений, спрямований на виявлення прогалин у сферах цифровізації, кібербезпеки та екологічної обізнаності; другий, що триває, включає розробку Тимчасового загального керівництва з підготовки моряків до роботи з альтернативними видами палива та новими технологіями, а також поправок щодо забезпечення здорових людських стосунків на судні. Завершення розробки проектів поправок і резолюцій планується навесні 2027 року, а повне оновлення контенту Конвенції та Кодексу ПДНВ очікується до 2031 року. Такий тривалий процес обумовлений необхідністю ґрунтовного аналізу досвіду та ретельного планування нових освітніх цілей і завдань, що дозволяє прогнозувати майбутні зміни і напрацьовувати концепції розвитку морської освіти [10: 123-124].

Трансформаційні процеси у судноплавній галузі безпосередньо впливають на підходи до навчання англійської мови майбутніх моряків. Зростання ролі цифрових технологій у судновій експлуатації зумовлює необхідність опанування професійно орієнтованої англійської мови у цифровому середовищі, що включає роботу з англійськими інтерфейсами автоматизованих систем, технічною

документацією та електронними журналами, а також термінологією у сферах штучного інтелекту, аналітики даних, автоматизації та екологічних технологій.

Розвиток дистанційного управління, автономних суден і віртуальної підготовки кадрів формує попит на нові формати навчання, зокрема симуляційні тренажери, платформи доповненої реальності та онлайн-комунікацію у міжнародних командах. Це підкреслює необхідність, щоб навчання англійської мови формувало не лише професійну комунікативну компетентність, а й міжкультурну та цифрову компетентності, необхідні для ефективної взаємодії у глобальному професійному середовищі [13].

Зсув акценту у бік екологічної відповідальності морської індустрії висуває вимогу ознайомлення курсантів із сучасними англомовними нормативними документами, резолюціями ІМО та стандартами з декарбонізації і енергоефективності суден. Таким чином, навчання англійської мови набуває інтегрованого характеру, поєднуючи лінгвістичну, технологічну та екологічну складові професійної підготовки.

Поняття навичкового підходу (skills-based approach) у навчанні англійської мови майбутніх моряків є ключовим у сучасній методиці професійно орієнтованого комунікативного навчання. Воно передбачає організацію навчального процесу навколо формування та вдосконалення практичних мовних навичок і мовленнєвих умінь, необхідних для професійної діяльності моряків. Основна увага зосереджена на розвитку здатності ефективно застосовувати англійську мову у реальних або змодельованих професійних ситуаціях на борту судна чи у міжнародному морському середовищі, одночасно формуючи ключові компетентності та навички XXI століття.

У межах навичкового підходу навчання англійської мови спрямоване передусім на формування базових мовних компетентностей, як-от фонетичної, лексичної та граматичної, а також чотирьох ключових мовленнєвих умінь, необхідних для ефективної професійної комунікації майбутніх моряків [15:100-

110]. Серед них: по-перше, компетентність в аудіюванні як здатність сприймати та розуміти англомовну інформацію повсякденного і особливо професійного характеру, включаючи професійні повідомлення, інструкції, радіообмін, доповіді та інші комунікативні ситуації на борту судна; по-друге, компетентність у говорінні, що забезпечує здатність чітко, грамотно та логічно висловлюватися під час виконання професійних обов'язків, зокрема у навігації, технічному обслуговуванні суднових систем або в аварійних ситуаціях; по-третє, компетентність у читанні англомовних технічних і нормативних документів, таких як стандарти ММО, інструкції з безпеки, суднові журнали та технічні довідники; і, зрештою, компетентність у письмі, що формує вміння складати рапорти, звіти, робити робочі записи та електронні повідомлення відповідно до міжнародних стандартів морської письмової комунікації.

Таким чином, навичковий підхід забезпечує системне формування мовних і мовленнєвих компетентностей, необхідних для ефективного використання англійської мови у професійній діяльності моряків. Для системи морської освіти цей підхід має особливе значення, оскільки англійська мова виступає не лише освітнім компонентом програми, але й запорукою безпеки судноплавства. Формування мовних і комунікативних навичок реалізується переважно через ситуаційне моделювання професійної діяльності, тренажерну підготовку, рольові ігри та роботу з автентичними матеріалами, зокрема радіообміном, інструкціями Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі (SOLAS), звітами про технічні несправності та документами з питань безпеки. Такий підхід максимально наближає навчальний процес до реальних умов суднової практики та сприяє формуванню стійких мовних навичок, безпосередньо пов'язаних із професійною діяльністю моряків.

Одним із ключових напрямів розвитку професійно орієнтованого навчання англійської мови у морських академіях є формування професійних (hard skills) та соціально-комунікативних (soft skills) у рамках навичкового підходу. Такий

підхід акцентує практичне застосування мови в реальних професійних контекстах, створюючи сприятливе середовище для інтегрованого розвитку мовних, мовленнєвих, фахових та міжособистісних компетентностей [1:118].

Формування професійних навичок під час навчання англійської здійснюється через виконання завдань, максимально наближених до реальних виробничих ситуацій. Наприклад, навички управління судном (навігаційні) розвиваються шляхом аналізу англійськомовних навігаційних повідомлень, морських карт, посібників та довідників електронної картографічної системи відображення та інформації. Технічні навички обслуговування суднового обладнання вдосконалюються через опис процесів підтримання справності механізмів, усунення поломок і роботи з англійськомовною технічною документацією: довідниками, інструкціями щодо експлуатації, обслуговування та усунення несправностей, технічними звітами, тощо.

Загалом заняття з англійської мови створюють широкі можливості для розвитку комунікативних, соціальних і когнітивних навичок майбутніх моряків. Зокрема, вміння працювати в команді формується під час рольових ігор, що моделюють реальні професійні ситуації, такі як Bridge Team Communication, Engine Room Emergency Drills, Toolbox meetings, Engine Room Troubleshooting тощо. Аналіз і обговорення проблемних або аварійних ситуацій (кейсів) у симульованих умовах сприяють розвитку критичного мислення, формують здатність до прийняття обґрунтованих рішень та підвищують рівень відповідальності за спільний результат [6:225-227].

Паралельно в межах навичкового підходу велика увага приділяється розвитку соціально-комунікативних (soft skills) навичок і вмінь майбутніх моряків, як-от: вмінь ефективної міжособистісної взаємодії, командної роботи, критичного мислення, лідерських якостей, врегулювання та вирішення конфліктів, а також вмінь міжкультурної комунікації. Формування лінгвосоціокультурної компетентності досягається через обговорення

особливостей роботи в багатонаціональних, отже, багатомовних і багато культурних екіпажах, що допомагає майбутнім фахівцям усвідомити культурні відмінності, виробити толерантність і вміння ефективно взаємодіяти в міжнародному професійному середовищі. Крім того, комунікативні завдання, що виконуються в умовах часових обмежень або під тиском змодельованих критичних ситуацій, сприяють розвитку стресостійкості, уміння раціонально розподіляти час, планувати діяльність, розставляти пріоритети та делегувати обов'язки. Реалізація таких навичок здійснюється через рольові ігри, симуляційні вправи, аналіз робочих ситуацій, у тому числі нещасних випадків (кейс-стаді), обговорення та прийняття рішень у кризових і нестандартних ситуаціях на борту судна, а також моделювання взаємодії у складі змішаного, тобто міжнародного екіпажу.

Очевидно, що інтеграція *hard* і *soft skills* у професійно орієнтоване навчання англійської мови уможливорює формування комплексних компетентностей, які забезпечуватимуть не лише володіння мовою у професійному середовищі, а й здатність ефективно взаємодіяти у колективі, приймати рішення у критичних ситуаціях, підтримувати безпеку, що є головним завданням на судні, та адаптуватися до швидкозмінних умов сучасної морської галузі. Такий підхід сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних виконувати професійні обов'язки на міжнародному рівні у цифровому та екологічно орієнтованому середовищі. Англійська мова у такий спосіб стає платформою для формування цілісної професійної компетентності, де комунікативна, професійна та соціальнолінгвістична складові інтегровані та міцно взаємопов'язані.

Отже, оновлюючи зміст навчання, маємо сприяти паралельному розвитку професійних навичок (*hard skills*), таких як технічний вокабуляр, розуміння документації, опис та коментування технічних процесів, а також м'яких навичок

(soft skills), включаючи командну взаємодію, комунікативну компетентність, прийняття рішень, лідерські якості та критичне мислення.

Зрозуміло також, що забезпечення актуальності змісту потребує активного використання автентичних джерел у вигляді навчальних відео, відеозаписів реальних суднових операцій, аудіо записів радіообміну, наявних навчальних платформ ММО, онлайн-тренажерів, електронних карт (ECDIS), віртуальних програм, а також кейсів з морської практики. Шляхом моделювання професійних ситуацій та залучення проектного навчання, де студенти виконуватимуть рольові завдання, забезпечується ситуаційно-контекстне спрямування навчального процесу, що значною мірою сприятиме формуванню навичок міжособистісного спілкування, відповідальності та взаємопідтримки у стресових ситуаціях.

Вище вже йшлося про необхідність використання інтегративного потенціалу англійської мови як освітнього компонента, що, по-перше, забезпечує міждисциплінарний характер практичних занять з мови, а по-друге, підсилює їх практичну значущість через поєднання мовної підготовки з елементами технічних, навігаційних, екологічних та безпекових дисциплін відповідно до тематики засвоюваного модуля. З метою оновлення змісту навчання також активно запроваджуються електронні курси, онлайн-симуляції, інтерактивні тести, системи автоматизованого контролю знань, мобільні додатки типу MarEng, Seagull, Maritime English Simulator та інші цифрові технології.

Висновки. Оновлення контенту навчання англійської мови майбутніх моряків у контексті навичкового підходу є необхідною умовою підвищення ефективності їхньої професійної підготовки в умовах цифровізації та екологізації сучасної морської індустрії. Цей процес передбачає не лише осучаснення змісту навчання у предметному вимірі, але й удосконалення його процесуальної складової, як-от методів, форм і технологій навчання.

Пріоритетним залишається орієнтація на практичне оволодіння професійно орієнтованими вміннями, розвиток комунікативних, соціальних і

когнітивних навичок, а також формування професійно орієнтованих цифрової та міжкультурної компетентностей. Зміст навчання має адекватно відображати сучасні професійні реалії, враховувати прогностичні сценарії розвитку морської галузі та спиратися на автентичні матеріали, інтегруючи цифрові освітні технології у навчальний процес.

У межах навичкового підходу професійно орієнтована англомова комунікативна компетентність майбутніх моряків набуває нового змістового наповнення, а саме: збагачується навичками ХХІ століття, які поєднують професійну, когнітивну та соціально-комунікативну підготовку. Такий інтегрований підхід забезпечує готовність фахівців флоту до ефективної діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, мультикультурного та динамічного морського середовища.

Список використаних джерел

1. Кудрявцева В.Ф., Барсук С.Л., Фролова О.О. Еволюція поняття «м'які вміння» у контексті професійної діяльності. Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції 05 червня 2024 р., м. Херсон*. Херсон: Херсонська державна морська академія, 2024. с.116-120.

2. Litikova O. Hard and soft skills in learning English by marine engineers. Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції 05 червня 2024 р., м. Херсон*. Херсон: Херсонська державна морська академія, 2024. с.137-141.

3. Ohorodnyk N. Ye. Intelligent Seafarers for Intelligent Ships. Проблеми сталого розвитку морської галузі (PSDMI – 2023). *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (22 листопада 2023 р., м. Херсон)*. Херсон:

Херсонська державна морська академія. 2023. С. 134-138. URI <https://rep.ksma.ks.ua/handle/123456789/3077>

4. Tyron O., Kaminska S. Seafarers' Readiness to Communicate in Professional Environment. *Transactions on Maritime Science*. Split, Croatia. 2023. №12(2). doi: 10.7225/toms.v12.n02.012

5. Ляшенко У. І. Розвиток hard та soft skills курсантів вищих морських навчальних закладів при вивченні дисципліни «Морська англійська мова» *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2024. №2 (59). с.50-55.

6. Афанасієвська І., Погорлецька Н. Розвиток надпрофесійних навичок майбутніх суднових механіків у процесі вивчення морської англійської мови, *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 75. Том 1. С. 224-230. doi <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-1-34>

7. Jin Y., Chen Y., Sun Y. Challenges and Opportunities of Maritime Education and Training (MET) in the Context of Maritime Digitalization and Decarbonization, *Proceedings of the 29th International Maritime Lecturers Association (IMLA) Conference*, September 25-28. ITU Maritime Faculty & Piri Reis University, Istanbul. 2024. P. 123-133.

8. IAMU Student Forum Report 2023. 11-13 July International Maritime Organization Headquarters, London. 47 p. <https://iamu-edu.org/download/iamu-student-forum-report-2023>

9. Manullang B., & Kons S. M. M. The integration of soft skill and hard skill in learning revolution. In *2010 2nd International Conference on Education Technology and Computer*. 2012. Vol.3. p. 436-439.

10. Schulz B. The importance of soft skills: Education beyond academic knowledge. *Journal of Language and Communication*. June 2008. P. 146-154.

11. Skill-based language teaching approach: listening, speaking, reading and writing. *Western European Journal of Historical Events and Social Science*, 2(11), 90-

95. Vol. 2 No. 11. 2024. <https://westerneuropeanstudies.com/index.php/4/article/view/1704/1161>

12. Robles M. Executive perceptions of the top 10 soft skills needed in today's workplace. *Business Communication Quarterly*. 2012. №75 P. 453-465.

13. STCW. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1995 (amended in 2010). London. IMO. 2012. URL: http://www.seajobs.ru/sea_programms/STCW95.pdf

14. Cicek K., Akyuz E., Celik M. Future Skills Requirements Analysis in Maritime Industry. *Procedia Computer Science*. 2019. Vol. 158. P. 270–274. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050919312116>

15. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Видання: Ленвіт. 2013. 590 с.

16. Latheef A., Kotta Z. A. From content-based to skill-oriented testing: resistance, prospects and possibilities. PG Department of English, Govt. Arts & Science College, Kondotty. 2022. URL: <http://scholar.uoc.ac.in/bitstream/handle/20.500.12818/1535/1739.pdf?sequence=1>

17. Ragab A. Intercultural competence and communication on board of merchant vessels. University of Antwerp. 2024. URL: <https://repository.uantwerpen.be/docstore/d:irua:25135>

18. Rahmat S., Putri S., Mutmainnah N. The Role of English in Merchant Marine: The Main Course or Supplementary Course? *Journal of English Language Teaching, Literature and Culture*. 2025. Vol. 4, No. 1. P. 18–30. URL: <http://ejournal.unima.ac.id/index.php/tell/article/download/11899/6547>

19. Montallana D. M., Gepilano E. The Blended Learning System of a Maritime Training Center. *Journal of Maritime Research*. 2023. Vol. 20, No. 3. P. 178–189. URL: <https://www.jmr.unican.es/jmr/article/download/828/798>

20. Hrnić M. The attitudes of students and teachers, future and former seafarers, towards the importance of Maritime English. NAŠE MORE: znanstveni časopis za more i pomorstvo. 2022. Vol. 69, No. 1. P. 30–39. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/395519>

21. Dževerdanović-Pejović M., Đurović Z., Dlabac T. Twinning in maritime English teaching-preparing future seafarers for signing on. Journal of Language & Literary Studies / Folia Linguistica & Litteraria. 2022. No. 42. URL: <https://www.academia.edu/download/104656567/fl.42.2022.pdf>